

1. ABREVIERI

Ac	Anticorpi
ACTH	Hormonul adrenocorticotrop
ADN	Acid dezoxiribonucleic
AP	Artropatie psoriatică
ARN	Acid ribonucleic
ASLO	Anti-streptolizina O
BAAR	Bacili acido-alcoolo-rezistenți
BCI	Boala cardiacă ischemică
BK	Bacilul Koch
CCP	Peptid ciclic citrulinat
CNSP	Centrul Național de Sănătate Publică
Co Ao	Coarctarea aortei
ECG	Electrocardiografie
EEG	Electroencefalografie
ERCP	Colangiopancreatografie retrogradă endoscopică
FEGDS	Fibroesofagogastroduodenoscopie
FSH	Hormonul foliculostimulant
GGT	Gama-glutamiltransferaza
Hb Alc	Hemoglobina glicată
HBV	Hepatita virală B
HDL	Lipoproteine cu densitate înaltă
HIV	Virusul imunodeficienței umane
HVC	Hepatita virală C
Ig	Imunoglobulină
IGF	Factor de creștere de tip insulenic
IMC	Indicile de masă corporală
IRM	Imagistică prin rezonanță magnetică
LDL	Lipoproteine de densitate joasă
LE	Lupus eritematos
LES	Lupus eritematos sistemic
PET	Tomografie computerizată cu emisie de pozitroni
PCN	Protocol Clinic Național

PR	Poliartrita reumatoidă
RMN	Rezonanță magnetică nucleară
SA	Spondiloartrita anchilozantă
SaO2	Saturația cu oxigen
SIDA	Sindromul imunodeficienței dobândite
SNC	Sistemul nervos central
SS	Sclerodermia sistemică
St Ao	Stenoza aortei
STH	Hormonul somatotrop
TA	Tensiune arterială
TG	Trigliceride
TG	Tireoglobulină
TGI	Tractul gastro-intestinal
TPO	Tireoperoxidază
TSH	Hormonul tireotrop
USG	Ultrasonografie
VEM	Volumul eritrocitar mediu
VSH	Viteza de sedimentare a eritrocitelor

2. Explorări necesare pentru confirmarea diagnosticului (la persoane în cazul afecțiunilor dizabilitante)

2.1. Explorări în afecțiunile aparatului circulator

Cardiomiopatie ischemică	<ul style="list-style-type: none"> - ECG în dinamică - Veloergometrie sau testul Treadmill cu protocolul investigației și concluzie - Ecocardiografie Doppler (<i>protocol complet</i>) - Monitorizarea ECG timp de 24 ore prin metoda Holter cu protocol și concluzie - Monitorizarea TA timp de 24 de ore cu protocol și concluzie (<i>conform indicațiilor</i>) - Colesterol, creatinina serică, glicemia, transaminaze, electroliți - Determinarea spectrului lipidic (TG, LDL, HDL) - Coronarografie (<i>conform indicațiilor</i>) - Tomografie computerizată cu emisie de pozitroni (PET) (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația cardiologului - Consultația cardiocirurgului (<i>conform indicațiilor</i>)
Miocardite	<ul style="list-style-type: none"> - ECG în dinamică - Ecocardiografie cu examen Doppler (<i>protocol complet</i>) - Transaminaze, proteina C reactivă, mucoproteina, ASLO, LDH, acid uric - Markerii hepatitelor virale (<i>conform indicațiilor</i>) - Monitorizare ECG timp de 24 ore cu protocol și concluzie - Monitorizarea TA timp de 24 ore cu protocol și concluzie (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația cardiologului - Consultația otorinolaringologului, reumatologului, infecționistului (<i>conform indicațiilor</i>)
Tulburări de ritm și conducere cardiacă	<ul style="list-style-type: none"> - ECG în dinamică - Ecocardiografie Doppler (<i>protocol complet</i>) - Monitorizare ECG timp de 24 ore prin metoda Holter cu protocol și concluzie - Monitorizarea TA timp de 24 ore cu protocol și concluzie (<i>conform indicațiilor</i>) - Indicele protrombinic PT (<i>conform indicațiilor</i>) - Colesterol, glicemia, transaminaze, electroliți - Determinarea spectrului lipidic (TG, LDL, HDL) - Hormonii tiroidieni (TSH, T4 liber, T3 liber) - Consultația cardiologului - Consultația neurologului, endocrinologului (<i>conform indicațiilor</i>)
	<ul style="list-style-type: none"> - ECG în dinamică

Miocardiostrofie	<ul style="list-style-type: none"> - Veloergometrie sau testul Treadmill cu protocolul investigației și concluzie - Ecocardiografie Doppler (<i>protocol complet</i>) - Monitorizare ECG timp de 24 ore prin metoda Holter cu protocol și concluzie - Monitorizarea TA timp de 24 de ore cu protocol și concluzie (<i>conform indicațiilor</i>) - Colesterol, spectrul lipidic (TG, LDL, HDL) - Hormoni tiroidieni (TSH, T4 liber, T3 liber) (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația cardiologului
Cardiomiopatie	<ul style="list-style-type: none"> - ECG în dinamică - Ecocardiografie Doppler (<i>protocol complet</i>) - Radiografia organelor cutiei toracice în 2 proiecții cu contrastarea esofagului - Determinarea spectrului lipidic (TG, LDL, HDL) - Hormonii tiroidieni (TSH, T4 liber, T3 liber), (<i>conform indicațiilor</i>) - Colesterol, proteina C reactivă, transaminaze, bilirubina - USG organelor cavității abdominale și a rinichilor - Consultația cardiologului, neurologului - Coronarografie, cateterism cardiac, explorări radionucleare, biopsie endomiocardică, tomografie cu emisie de pozitroni (PET), IRM (<i>explorări speciale - conform indicațiilor</i>)
Boala hipertensivă	<ul style="list-style-type: none"> - ECG în dinamică - Ecocardiografie Doppler (<i>protocol complet</i>) - Veloergometrie sau testul Treadmill cu protocolul investigației și concluzie - Dopplerografie a vaselor cerebrale (<i>conform indicațiilor</i>) - Creatinină, acid uric, colesterol, glicemia, urograma - Determinarea spectrului lipidic (TG, LDL, HDL) - Hormonii tiroidieni (TSH, T4 liber, T3 liber) (<i>conform indicațiilor</i>) - Monitorizarea TA timp de 24 ore cu protocol și concluzie (<i>conform indicațiilor</i>) - Rata filtrării glomerulare (<i>proba Reberg-Tareev</i>) (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația oftalmologului (examenul fundului de ochi), cardiologului - Consultația neurologului (<i>conform indicațiilor</i>) - Scintigrafie renală, angiografie renală (<i>explorări suplimentare</i>) - Biopsie renală (<i>explorare specială conform indicațiilor</i>)

Vicii cardiace

- ECG de efort
  - Ecocardiografie Doppler (*protocol complet*), *pentru copii cu indicarea normelor stabilite în laboratorul respectiv*
  - Radiografia organelor cutiei toracice în 3 proiecții cu contrastarea esofagului (*conform indicațiilor*)
  - Monitorizare ECG timp de 24 ore prin metoda Holter cu protocol și concluzie (*conform indicațiilor*)
  - Determinarea spectrului lipidic (TG, LDL, HDL)
  - Transaminaze, colesterol, proteina C reactivă
  - Consultația cardiologului, cardiochirurgului, reumatologului
- Pentru copii de vârstă până la 18 ani - probele funcționale cu efort fizic, în lipsa contraindicațiilor*
- Tomografie computerizată cu coronaroangiografie, coronaroangiografie St Ao, Co Ao; cateterism cardiac drept și stâng cu măsurare de saturații și presiuni (*explorări speciale conform indicațiilor*)

2.2. Explorări în afecțiunile țesutului conjunctiv

Poliartrita reumatoidă

- Proteina totală și fracțiile proteice, fibrinogen, transaminaze, creatinina serică, ureea, proteina C reactivă, factor reumatoid, VSH
- Radiografie a articulațiilor implicate cu protocol și concluzie
- Consultația reumatologului
- Radiografia pulmonară, spiografie – dacă persoana este în tratament cu Methotrexat
- Ecografie articulară, TC, IRM, scintigrafie osoasă, Ig M, Ig G, Ac anti CCP (*explorări suplimentare*)

Reumatism

- ECG în dinamică
  - Ecocardiografie Doppler (*protocol complet*)
  - Radiografie articulațiilor implicate cu protocol și concluzie
  - Proteina totală și fracțiile proteice, fibrinogen, factor reumatoid, proteina C reactivă, creatinina serică, ASLO, transaminaze
- Pentru copii de vârstă până la 18 ani – complexe imune circulante*
- Consultația reumatologului

Spondiloartrita anchilozantă

- Radiografie a articulațiilor implicate cu protocol și concluzie
- Fibrinogen, proteina C reactivă, VSH
- Spiografie
- Scintigrafie sau TC de bazin pentru articulațiile sacroiliace și coxofemorale (*explorări suplimentare conform indicațiilor*)
- Consultația oftalmologului
- Consultația reumatologului

Artropatia psoriatică

- Radiografie a articulațiilor implicate cu protocol și concluzie
-

	<ul style="list-style-type: none"> - Fibrinogen, proteina C reactivă, VSH, acidul uric - Examen dermatologic/consultația dermatologului - Studiul lichidului sinovial, complexe imune circulante (<i>explorări suplimentare conform indicațiilor</i>) - Factorul reumatoid – pentru diagnostic diferențial - Consultația reumatologului
Lupusul eritematos Sistemic	<ul style="list-style-type: none"> - Proteina totală și fracțiile proteice, fibrinogen, transaminaze, creatinina serică, ureea, proteina C reactivă, celulele lupice LE, factorul reumatoid, VSH - Ac anti ADN dublu catenar (<i>la prima expertizare</i>) - ECG în dinamică - Ecocardiografie Doppler (<i>protocol complet</i>) - Consultația imunologului - Consultația reumatologului <p><i>Alegerea investigațiilor suplimentare este dictată de afectarea organelor și sistemelor</i></p>
Sclerodermia sistemică	<ul style="list-style-type: none"> - Proteina totală și fracțiile proteice, fibrinogen, factorul reumatoid, proteina C reactivă, creatinina serică, VSH - Anticorpii antinucleari specifici (<i>la prima expertizare</i>) - Testele urinii prin metodele Zimnițki și Neciporenko, rata filtrării glomerulare (proba Reberg-Tareev) - Probele funcționale respiratorii (<i>în caz că prezintă dispnee</i>) - Tranzit baritat pentru esofag (<i>în caz dacă prezintă disfagie</i>) - Radiografia mâinilor bilateral (<i>dacă prezintă modificări la examenul clinic</i>) - Veloergometria (<i>cu excepția persoanelor de vârstă până la 18 ani</i>) (<i>după indicații</i>) - Ecografia Doppler transcraniană, FEGDS, ECG, ecocardiografia (<i>în cazul afectării organelor și sistemelor corespunzătoare</i>) - Consultația reumatologului
Dermatomiozita	<ul style="list-style-type: none"> - Proteina totală și fracțiile proteice, fibrinogen, proteina C reactivă, creatinina serică, factorul reumatoid - Ecocardiografie Doppler (protocol complet cu specificarea dimensiunilor liniare) - FEGDS - Electromiografia - Consultația reumatologului
2.3. Explorări în afecțiunile cronice ale aparatului respirator	
Boli pulmonare obstructive cronice	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza generală a sputei - Analiza sputei la BAAR - Proteina totală și fracțiile proteice, fibrinogen, mucoproteina (<i>conform indicațiilor</i>)

	<ul style="list-style-type: none"> - Spirometria de bază și testul cu bronholitic - Bronhoscopie (<i>conform indicațiilor</i>) - Ecocardiografie Doppler (<i>protocol complet, conform indicațiilor</i>) - Radiografie a organelor cutiei toracice în 2 proiecții cu descriere detaliată și concluzie - Consultația alergologului-imunologului (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația pneumologului
Bronșiectazia	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza generală a sputei - Proteina totală și fracțiile proteice, fibrinogen, mucoproteina, creatinina serică - Radiografia organelor cutiei toracice în 2 proiecții cu descriere detaliată și concluzie - TC organelor cutiei toracice (<i>conform indicațiilor</i>) - Spirometria de bază și testul cu bronholitic - Bronhoscopie (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația pneumologului
Astmul bronșic	<ul style="list-style-type: none"> - Hemograma, proteina totală și fracțiile proteice, fibrinogen, mucoproteina (<i>conform indicațiilor</i>) - Analiza generală a sputei - Imunoglobulinele IgE - Testele sensibilității la alergeni (<i>până la administrarea preparatelor corticosteroide</i>) - ECG - Spirometria de bază și testul cu bronholitic, SaO₂ - Radiografia organelor cutiei toracice în 2 proiecții cu descriere detaliată și concluzie - Ecocardiografie Doppler (<i>protocol complet cu specificarea dimensiunilor liniare, conform indicațiilor</i>) - Bronhoscopie (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația pneumologului - Consultația alergologului-imunologului (<i>conform indicațiilor</i>)

2.4. Explorări în infecțiile cu HIV

Infecția cu HIV	<ul style="list-style-type: none"> - Hemograma, examen sumar de urină, teste funcționale hepatice, glicemia, colesterolul, trigliceridele, urea sanguină, creatinina, indicele protrombinic - ECG - Radiografia organelor cutiei toracice în 2 proiecții cu descriere detaliată și concluzie - Testări serologice de confirmare a HIV - Numărul limfocitelor CD4, ARN HIV - Minimumul de investigații ce confirmă asocierea maladiilor,
------------------------	---

---

infecțiilor oportuniste și gradul dereglărilor funcționale
- Examen oftalmologic/consultația oftalmologului

2.5. Explorări în afecțiunile aparatului digestiv

Afecțiuni ale esofagului	<ul style="list-style-type: none"> - Proteina totală și fracțiile proteice, Fe, colesterol, glicemia - FEGDS (conform indicațiilor cu efectuarea biopsiei și pH-metriei) - Examen radiologic al esofagului - Dinamica IMC - Coprograma - Consultația gastroenterologului
Afecțiuni ale stomacului și duodenului	<ul style="list-style-type: none"> - Proteina totală și fracțiile proteice, Fier, feritina, transferina, Calciu, colesterol, glicemia FEGDS (în cazul atrofiei mucoasei, efectuarea biopsiei și pH-metriei) - Radioscopia stomacului pentru evaluarea bontului, funcției anastomozei, anselor ascendente și descendente, viteza evacuării contrastului din bont în sindromul dumping - USG ficatului, pancreasului - Curba glicemică în sindromul dumping, sindromul hipoglicemic - Coprograma - Examenul coprologic la ouă de helminți sau analiza sângelui la invazia de helminți - Dinamica IMC - Consultația gastroenterologului
Afecțiuni ale ficatului și vezicii biliare	<ul style="list-style-type: none"> - Proteina generală și fracțiile proteice, bilirubina, acizi sialici, fosfataza alcalină, transferina, metabolismul fierului, colesterol, acid uric, fibrinogen, mucoproteina, proba Veltman, protrombina, glicemia, proba cu timol, lipoproteide, transaminaze - Gama-glutamil-transpeptidaza (GGT) - Enzimele colinesteraze, anticorpi anti-nucleari, anticorpi anti-fibră musculară netedă, anticorpi anti-mitocondrii (conform indicațiilor, la expertizarea primară) - Hemograma cu trombocite - Markerii hepatitelor virale (Ag HBs, Ac anti-HBcor, IgM, IgG, HCV ARN și HBV ARN) - USG cavității abdominale - Ecografia Doppler a venei portae - FEGDS – evaluarea papilei duodenale mari - TC a ficatului și colangioangiografia prin rezonanță

---

magnetică (*conform indicațiilor*)

- Biopsia ficatului (*conform indicațiilor*)
- Examenul coprologic la ouă de helminți sau analiza sângelui la invazia de helminți
- Consultația gastroenterologului
- Consultația infecționistului (*conform indicațiilor*)

Afecțiuni ale pancreasului

- Hemograma cu determinarea trombocitelor și fierului seric
- Proteina totală și fracțiile proteice, bilirubina, fosfataza alcalină, transaminaze, lipaza, amilaza, glicemia
- USG cavității abdominale
- FEGDS - evaluarea papilei duodenale mari
- TC a pancreasului cu contrastare (după indicații)
- Colangiopancreatografia retrograda endoscopică (ERCP) (*conform indicațiilor*)
- Coprograma
- Elastaza în masele fecale
- Dinamica IMC
- Consultația gastroenterologului

Afecțiuni ale intestinului

- Proteina totală și fracțiile proteice, electroliți, bilirubina, transaminaze, Fier, feritină, Calciu, fibrinogen, glicemia
- USG cavității abdominale
- Dinamica IMC
- Determinarea anticorpilor anti-endomisiu și anti-gliadină (*conform indicațiilor*)
- Examenul coprologic la ouă de helminți sau analiza sângelui la invazia de helminți
- Colonoscopie, rectomanoscopie, irigografie (*conform indicațiilor*)
- Radioscopia porțiunii superioare a TGI, cu pasajul de bariu, pentru evaluarea stării intestinului subțire (*conform indicațiilor*)
- Irigoscopia (*conform indicațiilor cu efectuarea biopsiei*)
- Consultația gastroenterologului

2.6.Explorări în afecțiunile cronice ale aparatului genito-urinar

- Examenul sumar de urină
  - Proteinuria/24 ore
  - Proteina totală și fracțiile proteice, colesterol, electroliți
  - Creatinina și ureea serică în dinamică (*înainte și după tratament*)
  - Testele urinei prin metodele Zimnițki, Neciporenko, rata filtrării glomerulare (proba Reberg-Tareev)
  - USG rinichilor
  - Urografie excretorie, cistografie, cistoscopie (*conform indicațiilor*)
  - Consultația urologului, nefrologului
-

2.7. Explorări în afecțiunile endocrine

Diabet zaharat

- Glicemia a jeun, profilul glicemic, Hb glicozilată (Hb A1c)
- Proteina totală și fracțiile proteice, colesterol, creatinina serică, transaminaze
- Determinarea spectrului lipidic (TG, LDL, HDL)
- USG cavității abdominale
- ECG
- Ecocardiografie (*conform indicațiilor*)
- Examen sumar de urină, glicozuria și acetonuria
- Consultația endocrinologului
- Consultația oftalmologului (*fundul de ochi*)
- Consultația neurologului
- Consultația angiochirurgului (*conform indicațiilor*)
- Ecografie Doppler a vaselor membrelor inferioare (*conform indicațiilor*)
- Consultația cardiologului, nefrologului, pediatrului (*conform indicațiilor*)

Afecțiuni ale glandei paratiroidiene

- PTH, Calciu, Fosfor, fosfataza alcalină în sânge, ureea, creatinina serică
- Nivelul Ca, P în urină
- 25 hidroxi-vitamina D serică
- ECG
- USG a glandei paratide, a rinichilor
- FEGDS (*conform indicațiilor*)
- Radiografie a scheletului
- TC a regiunii cervicale (*conform indicațiilor*)
- Consultația oftalmologului (*fundul de ochi*)
- Consultația endocrinologului

Afecțiuni ale glandei tiroide

- Proteina totală și fracțiile proteice, colesterol, lipoproteide, glicemia, electroliți
- Hormonii tiroidieni (TSH, T4 liber, T3 liber)
- Markerii autoimunității tiroidiene: Anti-TSH; Anti-TG; Anti-TPO
- USG glandei tiroide
- Ecocardiografie (*protocol complet cu specificarea dimensiunilor liniare, conform indicațiilor*)
- Monitorizarea ECG și TA timp de 24 ore cu protocol și concluzie
- Examenul histologic prin biopsie (*în unele cazuri ale glandei nodulare*)
- TC/IRM: în cazuri rare asociate cu compresie, oftalmopatie endocrină malignă
- Consultația endocrinologului

	<ul style="list-style-type: none"> - Consultația cardiologului - Consultația oftalmologului - Consultația neurologului <p><i>Pentru persoanele cu vârsta până la 18 ani – consultația psihoneurologului, pediaterului (conform indicațiilor)</i></p>
Diabet insipid	<ul style="list-style-type: none"> - Examenul sumar de urină, glicozuria - Testul urinei prin metoda Zimnițki - Diureza nictemerală, osmolaritatea urinei - Radiografia șei turcești (la expertiza primară) - IRM a encefalului (conform indicațiilor) - Consultația oftalmologului - Consultația endocrinologului
Afecțiuni ale suprarenalelor	<ul style="list-style-type: none"> - Glicemia a jeun - ACTH, cortizol, catecolamine, aldosteron sanguin - Cortizol liber în urina nictemerală - TC sau radiografia șei turcești (la expertizarea primară) - USG glandelor suprarenale - IRM a glandelor suprarenale (conform indicațiilor) - IRM a encefalului (conform indicațiilor) - ECG - Monitorizarea ECG conform metodei Holter și TA timp de 24 ore cu protocol complet și concluzie - Consultația endocrinologului - Consultația oftalmologului - Consultația cardiologului
Tumori hipofizare	<ul style="list-style-type: none"> - Hormonii tiroidieni (TSH, T4 liber, T3 liber), cortizol, ACTH, prolactina, estradiol, progesteron, testosteron, FSH, LH, STH, IGF-1 - Testul urinei prin metoda Zimnițki, osmolaritatea urinei - TC a glandelor suprarenale - IRM a șei turcești (la expertizarea primară) - Sodiu, Potasiu, Calciu (seric și urinar), Clor, Fosfor, glicemia - Ecocardiografia (conform indicațiilor) - Radiografia coloanei vertebrale toracică și lombară (conform indicațiilor) - Osteodensitometria (conform indicațiilor) - Consultația endocrinologului - Consultația oftalmologului - Consultația neurologului

2.8. Explorări în afecțiunile sângelui și organelor hematopoietice

- Hemograma în dinamică cu determinarea numărului de

Hemoblastoze	<p>reticulocite (<i>aspectul regenerativ</i>), trombocite, volumului eritrocitar mediu (VEM)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proteina totală și fracțiile proteice (<i>conform indicațiilor</i>) - Frotiu de măduvă osoasă (puncție sternală, trepanobiopsie) (<i>la expertizarea primară</i>) - Biopsia ganglionului limfatic în cazul afecțiunilor tumorale ale țesutului limfoid - Radiografia oaselor plate cu descriere detaliată și concluzie (<i>conform indicațiilor</i>) - USG cavității abdominale (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația oftalmologului, neurologului - Consultația hematologului cu privire la viitorul plan de tratament, durata și numărul curelor de terapie specifică - Consultația chirurgului (<i>conform indicațiilor</i>)
Eritremia	<ul style="list-style-type: none"> - Hemograma în dinamică cu determinarea numărului de reticulocite (<i>aspectul regenerativ</i>), trombocite - USG cavității abdominale (<i>conform indicațiilor</i>) - Veloergometrie, spirometrie (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația oftalmologului, neurologului, cardiologului, pneumologului (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația hematologului cu privire la viitorul plan de tratament, durata și numărul curelor de terapie specifică
Anemii	<ul style="list-style-type: none"> - Hemograma în dinamică cu determinarea numărului de reticulocite (<i>aspectul regenerativ</i>), trombocite, volum eritrocitar mediu (VEM) - Proteina totală și fracțiile proteice, transaminaze, Fier seric, feritina, transferina, bilirubina, creatinina serică - USG cavității abdominale (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația hematologului - Consultația ginecologului
Hemofilia	<ul style="list-style-type: none"> - Hemograma în dinamică cu determinarea numărului de reticulocite (<i>aspectul regenerativ</i>), trombocite (<i>aspectul morfologic</i>) - Teste de coagulare - Determinarea conținutului globulinei antihemofilice - Radiografia articulațiilor afectate cu descriere detaliată și concluzie - Consultația hematologului, chirurgului
Diateze hemoragice	<ul style="list-style-type: none"> - Hemograma în dinamică cu determinarea numărului de reticulocite, trombocite - Teste de coagulare - Proteina totală și fracțiile proteice, transaminaze, ureea, bilirubina, creatinina serică - Examenul sumar de urină - Testele urinei prin metodele Zimnițki și Neciporenko,

---

rata filtrării glomerulare (proba Reberg-Tareev) (*conform indicațiilor*)

- Coprograma
  - Consultația hematologului
  - Consultația alergologului (*conform indicațiilor*)
-

2.9. Explorări în afecțiunile chirurgicale

Afecțiuni degenerativ-distrofice ale articulațiilor

- Radiografia articulației afectate și articulației simetrice, la necesitate – a articulației adiacente și a coloanei vertebrale cu descriere detaliată și concluzie
  - TC a articulației afectate - în cazul semnelor radiologice incerte de distrucție osoasă
  - IRM în cazul patologiei aparatului capsulo-ligamentar și cartilajului articular
  - Consultația ortopedului / traumatologului cu concluzie, care reflectă dereglările funcției articulației afectate, de asemenea perspectivele tratamentului conservativ și indicațiile tratamentului chirurgical
-

Osteomielite

- Proteina totală și fracțiile proteice, proba cu timol, fosfataza alcalină, creatinina serică, proteina C reactivă
  - VSH în dinamică
  - Radiografia segmentului afectat la fiecare expertizare cu descrierea și concluzia radiologului
  - Explorări citologice ale eliminărilor în cazul formei fistulare de osteomielită
  - TC (*conform indicațiilor*)
  - Consultația ortopedului/traumatologului cu concluzie privind date despre evoluția bolii, gradul de disfuncție a membrului, caracterul tratamentului efectuat, perspectivele tratamentului conservativ și indicațiile pentru tratament chirurgical
-

Afecțiuni tromboobliterante ale arterelor membrelor

- Determinarea spectrului lipidic (TG, LDL, HDL), colesterol
  - Ecografie Doppler a vaselor membrelor
  - Testul de efort standardizat la covor rulant
  - Oscilometrie
  - Angiografie
  - În cazul bontului membrului – radiografia bontului la expertizarea primară, la expertizarea repetată - conform indicațiilor
  - Consultația angiochirurgului
-

Afecțiuni ale venelor magistrale

- Teste de coagulare
  - Ecografie Doppler a vaselor membrelor inferioare
  - Flebografia ascendentă convențională, flebografia
-

	<p>ionizantă (<i>conform indicațiilor</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Flebomanometria, termografia, venografia radioizotopică, reovazografia (<i>conform indicațiilor</i>) -Consultația angiochirurgului
Afecțiune ereditară și dobândită a coloanei vertebrale și a articulațiilor	<ul style="list-style-type: none"> - Radiografia standard a coloanei vertebrale sau articulațiilor afectate în 2 proiecții, la expertizarea primară și agravare (<i>cu descriere detaliată și concluzia radiologului, cu indicarea gradului modificărilor prezente</i>) - Testare articulară (bilanț articular) – la fiecare expertizare - TC, IRM (<i>conform indicațiilor</i>) - VSH – formele active - Ecografie articulară - Examenul lichidului sinovial, artroscopie de genunchi (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația neurologului - Consultația ortopedului/traumatologului cu indicarea detaliată a tacticii tratamentului și măsurilor de recuperare
Fisura labială și palatină (cheilopalatoschizis)	<ul style="list-style-type: none"> -Consultația stomatologului -Consultația odontologului cu indicarea tacticii și termenilor tratamentului -Determinarea funcției masticației -Consultația logopedului-defectologului -Consultația psihiatrului (<i>conform indicațiilor</i>)
2.10. Explorări în afecțiunile sistemului nervos	
Scleroză amiotrofică laterală	<ul style="list-style-type: none"> - IRM cerebrală și a coloanei vertebrale (<i>conform indicațiilor</i>) - Electroneuromiografia în dinamică - Consultația neurologului - Consultația oftalmologului - Consultația psihiatrului (<i>conform indicațiilor</i>)
Consecințele afecțiunilor infecțioase ale sistemului nervos	<ul style="list-style-type: none"> - Ecografia Doppler a arterelor magistrale ale creierului - TC, IRM (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația oftalmologului (<i>fundul de ochi</i>) - EEG, date despre frecvența și caracterul acceselor (<i>în cazul sindromului paroxistic</i>) - Consultația neurologului - Consultația psihiatrului (<i>conform indicațiilor</i>)
Afecțiuni vasculare ale encefalului	<ul style="list-style-type: none"> - Ecografia Doppler și/sau scanare Duplex (Triplex) a arterelor intra- și extra-craniene ale encefalului - TC, IRM cerebrală (<i>conform indicațiilor</i>) - Glicemia, colesterol, determinarea spectrului lipidic (TG, LDL, HDL)

	<ul style="list-style-type: none"> - Consultația oftalmologului (<i>fundul de ochi</i>) - Consultația urologului, investigații urologice (<i>în cazul disfuncțiilor organelor bazinului</i>) - EEG, date despre frecvența și caracterul acceselor (<i>în cazul sindromului paroxistic</i>)
Afecțiuni demielinizante ale SNC	<ul style="list-style-type: none"> - IRM cerebrală și a coloanei vertebrale - Electroneuromiografia (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația oftalmologului (<i>fundul de ochi</i>) - Consultația urologului, investigații urologice (<i>în cazul disfuncțiilor organelor bazinului</i>) - Consultația neurologului - Consultația psihiatrului (<i>conform indicațiilor</i>)
Consecințele traumatismelor craniocerebrale	<ul style="list-style-type: none"> - Radiografia craniului cu descriere detaliată și concluzie (<i>conform indicațiilor</i>) - TC, IRM (<i>obligator la expertizarea primară, la expertizarea repetată - după indicații</i>) - Consultația oftalmologului (<i>fundul de ochi</i>) - EEG, Ecografie Doppler, Eco-encefalografie (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația neurologului - Consultația neurochirurgului (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația psihiatrului (<i>conform indicațiilor</i>)
Siringomielia	<ul style="list-style-type: none"> - Radiografia craniului, articulațiilor afectate cu descriere detaliată și concluzie (<i>conform indicațiilor</i>) - IRM la expertizarea primară, la expertizarea repetată - în cazul prezenței dinamicii negative - Electroneuromiografia (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația neurochirurgului
Tumori ale encefalului	<ul style="list-style-type: none"> - TC, IRM - Consultația oftalmologului (<i>fundul de ochi, câmpurile vizuale</i>) - EEG, date despre frecvența și caracterul acceselor (<i>în cazul sindromului paroxistic</i>) - Consultația neurologului - Consultația neurochirurgului - Consultația psihiatrului (<i>conform indicațiilor</i>) - Radiografia craniului (șaua turcească) cu descriere detaliată și concluzie (<i>conform indicațiilor</i>)
Sindromul hipotalamic și afecțiunile neuro-endocrine	<ul style="list-style-type: none"> - TC, IRM obligator la expertizarea primară, la reexpertizare (<i>conform indicațiilor</i>) - Date despre conținutul bazic de hormoni în sânge (<i>în dependență de caracterul sindromului endocrin</i>) - Monitorizarea TA timp de 24 ore cu protocol și concluzie - Consultația neurologului - Consultația oftalmologului (<i>fundul de ochi, câmpurile</i>)

	<p>vizuale)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Consultația endocrinologului - Consultația neurochirurgului, psihiatrului (<i>conform indicațiilor</i>)
Afecțiuni vasculare, consecințele traumatismelor măduvei spinării, consecințele tumorilor măduvei spinării și coloanei vertebrale	<ul style="list-style-type: none"> - Radiografia coloanei vertebrale cu descriere detaliată și concluzie (<i>conform indicațiilor</i>) - TC, IRM (<i>obligator la expertizarea primară, la expertizarea repetată după indicații</i>) - Electroneuromiografia (<i>conform indicațiilor</i>) - Mielografia (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația urologului, investigații urologice (<i>în cazul disfuncțiilor organelor bazinului</i>) - Consultația neurologului - Consultația proctologului, pentru obiectivizarea disfuncțiilor organelor bazinului - Consultația neurochirurgului
Paralizia cerebrală infantilă	<ul style="list-style-type: none"> - Radiografia craniului cu descriere detaliată și concluzie (<i>conform indicațiilor</i>) - TC, IRM (<i>conform indicațiilor</i>) - EEG, Eco-encefalografie - Consultația neurologului, ortopedului, oftalmologului - Examenul psihologului - Consultațiile specialiștilor: pediatru, otorinolaringolog, genetician, psihiatru, kinetoterapeut, logoped etc. (<i>conform indicațiilor</i>)
Epilepsia	<ul style="list-style-type: none"> - Date despre caracterul, frecvența, perioada apariției (zi, noapte) a convulsiilor (<i>examinare în staționar</i>) - TC, IRM la expertizarea primară și la expertizarea repetată - conform indicațiilor - Consultația oftalmologului (<i>fundul de ochi, câmpurile vizuale</i>) - EEG cu deprivare - Consultația neurologului-epileptologului (Decizie consultativă eliberată de Centrul Național de Epileptologie și/sau de serviciul de neuropsihiatrie) - Examenul psihologului - Consultația psihiatrului
Afecțiuni neuro-musculare	<ul style="list-style-type: none"> - Electroneuromiografia (<i>obligator la expertizarea primară, la expertizarea repetată - după indicații</i>) - Examen medico-genetic (<i>obligator la expertizarea primară, la expertizarea repetată - după indicații</i>) - Consultația neurologului
Polineuropatii	<ul style="list-style-type: none"> - Electroneuromiografia (<i>în dinamică</i>) - Ecografie Doppler - Consultația neurologului

	- Consultația medicului specialist, în dependență de etiologia polineuropatiei
Osteocondroza coloanei vertebrale cu complicații neurologice	- Radiografia coloanei vertebrale cu probe funcționale, descriere detaliată și concluzie - TC, IRM, electroneuromiografia (<i>conform indicațiilor</i>) - Consultația neurologului - Consultația neurochirurgului (<i>conform indicațiilor</i>)

2.11. Explorări în afecțiunile ereditare și degenerative ale sistemului nervos cu afectarea predominantă a sistemului extrapiramidal și măduvei spinării

- Examen medico-genetic
- TC, IRM (*conform indicațiilor*)
- Electroneuromiografia
- Consultația oftalmologului
- Consultația psihiatrului (*conform indicațiilor*)

2.12. Explorări în afecțiunile urechii și apofizei mastoide

Persoanele cu afecțiuni ale urechii se prezintă la expertizare cu diagnostic clinic exact, cu indicarea tipului surdității și gradului de afectare

- Percepția (*cu utilizarea protezei auditive și fără*)
- Audiometria tonală liminară, automată
- Audiometria vocală
- Impedansmetria, timpanometria (*conform indicațiilor*)
- Consultația otorinolaringologului
- Consultația surdologului
- Consultația logopedului (*conform indicațiilor*)

2.13 Explorări în tuberculoză

- Analiza generală a sputei și a urinei + BK
- Proteina totală și fracțiile proteice, fibrinogen, transaminaze, bilirubina, ureea, proba cu timol
- Spirografia
- Radiografia organelor cutiei toracice în 2 proiecții (*descriere detaliată și concluzie*)
- Consultația ftiziopneumologului
- Testare la infecția HIV/SIDA
- ECG, Ecocardiografie Doppler (*protocol complet cu specificarea dimensiunilor liniare*) conform indicațiilor
- TC organelor cutiei toracice (*conform indicațiilor*)
- Bronhoscopie, laringoscopie, toracoscopie (*conform indicațiilor*)
- Consultația ftiziatrului

*Notă: În cazul formelor etiologice extrapulmonare de tuberculoză - examinarea organelor și sistemelor afectate

2.14. Explorări în afecțiunile ochiului și anexelor sale

- Acuitatea vizuală maximală, cu corecție și fără, cu indicarea datelor despre corecția optimală (*suportabilă*) pentru persoană
- Refracția oculară
- Explorarea câmpului vizual (*manual, prin autoperimetria computerizată*)
- Biomicroscopia oculară (*examinarea în midriază cu descriere detaliată a structurilor ochiului*)
- Oftalmoscopia – examenul fundului de ochi (*examinarea în midriază cu descriere detaliată a fundului de ochi*)
- Tensiunea intraoculară la persoane cu vârsta de peste 40 ani, la persoanele cu glaucom (*cu amprenta tonometrică în fișa de trimitere*)
- Keratometria, topografia corneei - în cazul patologiei corneei
- Explorarea motilității pupilare și motilității oculare
- Aprecierea unghiului de deviere a globului ocular
- La necesitate (*după caz*): aprecierea vederii binoculare, aprecierea simțului cromatic, exoftalmometria, angiografia fluoresceinică, TC, IRM, explorări imunologice și histologice
- Caracteristicile electrofiziologice ale analizatorului vizual (*conform indicațiilor*)
- USG ochilor (*conform indicațiilor*)

*Notă: Toate examinările enumerate mai sus trebuie să fie realizate la ambii ochi

2.15. Explorări în tulburările mintale și de comportament

- Examen psihiatric, psihologic clinic
- EEG și Ecografie Doppler la toate persoanele expertizate și expertizate repetat cu patologie organică a encefalului și epilepsie
- TC, RMN cerebrală (*conform indicațiilor*)
- Investigații sociale
- Probe toxicologice (medicamente, alcool, droguri), (*conform indicațiilor*)
- Alegerea investigațiilor suplimentare este dictată de patologia concomitentă

*Notă: Se recomandă aprecierea diagnosticului funcțional în conformitate cu criteriile clinice și funcționale GAFS (Global Assessment of Functioning Scale)

2.16. Explorări în boli profesionale

Persoanele cu dizabilitate cauzată de boală profesională se trimit la expertiză cu diagnosticul clinic confirmat de către Consiliul Republican de Boli Profesionale al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

În acest caz, să indică datele privind durata, frecvența concediilor de incapacitate temporară de muncă în legătură cu boala, care este recunoscută ca boală profesională, etapele de stabilire a diagnosticului, ruta profesională și măsurile de lichidare a riscurilor și noxelor ocupaționale efectuate.

- Examinări neuro-fiziologice

Boala de vibrație	<ul style="list-style-type: none"> - Radiografia articulațiilor implicate și a coloanei vertebrale cu descrierea detaliată și concluzie (<i>conform indicațiilor</i>) - Electroneuromiografia - Consultația medicului de boli profesionale
Pneumoconioza	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza generală a sputei - Proteina totală și fracțiile proteice, fibrinogen, mucoproteina - Spirografia - Bronhoscopia - Ecocardiografie Doppler (<i>protocol complet</i>) - Radiografia organelor cutiei toracice în 2 proiecții cu descriere detaliată și concluzie - TC organelor cutiei toracice (<i>conform indicațiilor</i>) - Echilibrul acido-bazic și gazele sanguine - Consultația pneumologului

3. Particularitățile întocmirii Fișei de trimitere pentru expertiză în vederea determinării gradului de dizabilitate

3.1. Particularități în patologia ochiului și anexelor sale

Fișa de trimitere F- 088/e trebuie să conțină date privitor la anamneza eredocolaterală, debutului tulburărilor vizuale, evoluția bolii, schimbările dinamice ale procesului patologic, rezultatele examinărilor câmpurilor vizuale pe parcursul perioadei evidenței persoanei în instituția medicală, date privitor la tratamentul și măsurile recuperatorii efectuate.

Totodată, trebuie să fie prezentate date obiective, care confirmă forma nozologică, stadiul bolii în cazul evoluției progresive (diagnosticul oftalmologic complet, conform clasificării internaționale), date detaliate despre starea camerei anterioare a ochilor, mediilor de refracție, camerei posterioare cu descriere detaliată a datelor obiective despre structura fundului de ochi în toate formele nozologice (oftalmoscopia, oftalmobiomicroscopia).

Baremul de explorări ale funcțiilor vizuale poate include explorări suplimentare, în funcție de patologia organului vizual.

Afecțiunile vederii, determinate de diverse patologii concomitente ale altor organe și sisteme, necesită efectuarea investigațiilor suplimentare de profil respective și trebuie evaluate în complex.

3.2. Particularități în tulburările mintale și de comportament

Persoanele cu deficiențe mintale, care se află în evidența Centrelor Comunitare de Sănătate Mintală și instituțiilor medico-sanitare, pot fi trimise pentru expertizare în vederea determinării gradului de dizabilitate de către comisiile medicale din instituțiile menționate, cu participarea psihiatrului și psihologului clinician, cu descrierea detaliată: a anamnezei bolii, manifestărilor clinice, evoluției bolii, a volumului și eficienței

---

terapiei efectuate, diagnosticului clinic desfășurat, dinamicii bolii, frecvenței, duratei și cauzei incapacității temporare de muncă pe perioada ultimilor 12 luni, de asemenea date despre transferul la o muncă mai ușoară sau demisia de la locul de muncă, în cazul în care au avut loc.

În aceste cazuri, trebuie reflectate date despre comportamentul și relațiile stabilite de persoană în staționar și în condițiile uzuale.

Datele medicale trebuie să reflecte, pe lângă starea psihică și starea somatică a persoanei, și caracteristica funcțională a afecțiunilor prezente.

Este inacceptabilă trimiterea persoanelor la expertizare primară, dacă nu a fost concretizat diagnosticul și nu a fost realizat tratamentul necesar în condiții de staționar.

3.3. Particularități în neoplasme

Selecția explorărilor necesare pentru evaluarea deficiențelor funcționale în neoplasme este dictată de localizarea procesului primar, consecințele și complicațiile după tratamentul realizat. Datele principale despre afecțiune se expun detaliat:

- debutul, evoluția, durata bolii, particularitățile și dificultatea tratamentului, durata perioadelor de remisiune, prezența recidivelor;
- date despre structura histologică a tumorii, caracterul extinderii, localizarea în organ, prezența metastazelor, afectarea ganglionilor limfatici, structurilor vecine, de indicat stadiul procesului în corespundere cu clasificarea internațională;
- date despre caracterul, tipul tratamentului realizat și despre măsurile de reabilitare și curelor de tratament ulterioare, termenele presupuse de realizare;
- în cazul trimiterii repetate, trebuie obligator să fie reflectată dinamica bolii pentru perioada anterioară, frecvența adresărilor în instituțiile medico-sanitare, volumul și caracterul tratamentului realizat, durata și cauza incapacității temporare de muncă pe perioada ultimilor 24 luni, prezența și gradul de severitate a perturbărilor funcțiilor organelor și sistemelor, determinate de boala principală sau de complicațiile acesteia, de asemenea gradul lor de compensare/decompensare.